

บทที่ 5

สรุปผลการวิเคราะห์ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษา พบว่าการเลี้ยงปลาไหลญี่ปุ่นสำหรับรุ่นปี 2525 นี้เป็นไปตามเป้าหมายคือใช้เวลา 8-16 เดือนเพื่อให้ได้ปลาไหลขนาดที่ตลาดต้องการ แต่เนื่องจากไม่สามารถขายปลาไหลทั้งหมดได้ในเวลาดังกล่าว จึงต้องเลี้ยงปลาไหลเหล่านี้ต่อไปและขายได้หมดในเดือนที่ 23 หลังจากที่ได้ขายกูโรโกะในเดือนที่ 6 และขายปลาไหลขนาดที่ตลาดต้องการในเดือนที่ 12 และ 16 ด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะฝ่ายบริหารมีนโยบายให้ชะลอการขายไว้ก่อน เพื่อรอราคาขายให้สูงขึ้นอีก ดังนั้นต้นทุนในเดือนที่ 17-23 จึงเป็นต้นทุนส่วนเพิ่มหลังจากที่ปลาไหลโตได้ขนาดที่ตลาดต้องการแล้วแต่ยังขายไม่หมด และเป็นเหตุให้ราคาค้นทุนต่อตัวของปลาไหลสูงขึ้นมาก

ในการเปรียบเทียบต้นทุนต่อตัวของปลาไหลแยกพิจารณาออกเป็น 4 ระยะเวลาคือ ต้นทุนกูโรโกะที่ขายเมื่อสิ้นเดือนที่ 6 ต้นทุนปลาไหลที่ขายเมื่อสิ้นเดือนที่ 12 ต้นทุนปลาไหลที่ขายเมื่อสิ้นเดือนที่ 16 และต้นทุนปลาไหลที่ขายเมื่อสิ้นเดือนที่ 23 ต้นทุนในการเลี้ยงต่อตัวเท่ากับ 5.75, 9.94, 13.11 และ 22.77 บาท ตามลำดับ ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารและค่าใช้จ่ายในการส่งออกต่อตัวเท่ากับ 0.44, 9.88, 10.12 และ 11.05 บาท ตามลำดับ ต้นทุนทั้งหมดต่อตัวเท่ากับ 6.19, 19.82, 23.23 และ 33.82 บาท ตามลำดับของระยะเวลา 4 ช่วงที่มีการขายปลาไหล

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนร้อยละของส่วนประกอบต่าง ๆ ของต้นทุนทั้งหมด พบว่าต้นทุนหลักในการเลี้ยงปลาไหลเพื่อการส่งออกของ 2 ระยะเวลาแรกคือ ต้นทุนค่าพันธุ์ปลา ซึ่งสูงถึง 67.05% และ 20.94% ของต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนหลักของ 2 ระยะเวลาหลังคือค่าอาหาร ซึ่งสูงถึง 19.15% และ 27.72% ตามลำดับ

ปัญหาในการเลี้ยงปลาไหลญี่ปุ่น

การเลี้ยงปลาไหลญี่ปุ่นในประเทศไทยประสบกับปัญหาหลายด้านด้วยกัน คือ ปัญหาราคาอาหารปลาซึ่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาราคาขายปลาไหลญี่ปุ่นในตลาดสากลมีแนวโน้มต่ำลงในขณะที่มีคู่แข่งจากประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย เช่น ฮองกง ไต้หวัน สาธารณรัฐประชาชนจีน

และเกาหลีใต้ ปัญหาทางธรรมชาติเกี่ยวกับพันธุ์ปลาซึ่งมนุษย์ยังไม่สามารถเพาะขยายพันธุ์ได้เอง ปัญหาในการควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงซึ่งสัมพันธ์กับเทคนิคที่ใช้ในการเลี้ยงด้วย

ปัญหาเรื่องราคาอาหารปลาสูงขึ้นเรื่อย ๆ อาหารปลาที่ใช้เลี้ยงปลาเป็นอาหารปลาสำเร็จรูป ซึ่งประกอบด้วยส่วนผสมที่เป็นประโยชน์และทำให้ปลาไหลโตเร็ว ดังนั้นจึงสะดวกในการใช้เลี้ยงปลาได้ทันทีโดยผสมกับน้ำและวิตามินหรือไข่เป็ด แต่เมื่อราคาอาหารสำเร็จรูปนี้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ต้นทุนในการเลี้ยงปลาไหลสูงขึ้นไปด้วย รัฐบาลจึงน่าจะเข้ามามีบทบาทในการช่วยควบคุมราคาอาหารปลาให้เหมาะสม ทั้งนี้ เท่ากับว่าเป็นการสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์น้ำที่จะส่งไปขายยังต่างประเทศให้มีต้นทุนต่ำ เพื่อจะสู้กับประเทศคู่แข่งได้

ปัญหาราคาขายปลาไหลญี่ปุ่นในตลาดสากลมีแนวโน้มต่ำลง เนื่องจากมีประเทศต่าง ๆ ทั้งในเอเชียและประเทศทางตะวันตกเลี้ยงปลาไหลญี่ปุ่นและส่งไปขายในตลาดสากลมากขึ้นจนล้นตลาด จึงทำให้ราคาปลาไหลลดต่ำลงในบางขณะ ทางฟาร์มจึงใช้วิธีชะลอการขายเพื่อรอราคาตลาดที่จะสูงขึ้นอีก แต่อีกวิธีหนึ่งที่จะอาจทำได้คือการขยายตลาดในประเทศ เพราะเมื่อมีการควบคุมต้นทุนให้ต่ำลงได้แล้ว ราคาขายปลาไหลญี่ปุ่นในประเทศก็就不用สูงจนเกินไปสำหรับผู้บริโภคทั่วไป

ปัญหาทางธรรมชาติในเรื่องพันธุ์ปลาไหลญี่ปุ่น เนื่องจากมนุษย์ยังไม่สามารถเพาะขยายพันธุ์ปลาไหลญี่ปุ่นได้เองและยังต้องหาพันธุ์ปลาจากแหล่งพันธุ์ปลาตามธรรมชาติ จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ นอกจากนี้จะต้องหาแหล่งที่จะจับลูกพันธุ์ปลาได้มาก ๆ เพื่อนำมาเลี้ยงต่อไป ซึ่งนักวิชาการประมงเชื่อว่าจำนวนพันธุ์ปลาจะมีมากหรือน้อยเป็นวัฏจักรทุก ๆ 3-5 ปี จึงทำให้ราคาพันธุ์ปลาสูงบ้างต่ำบ้างไม่แน่นอน

ปัญหาในการควบคุมค่าใช้จ่ายซึ่งสัมพันธ์กับเทคนิคในการเลี้ยง เช่น การควบคุมอุณหภูมิของน้ำ การเพิ่มออกซิเจนในน้ำ การคัดขนาดปลาในเวลาอันเหมาะสม ดังนั้นในการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดก็ตามจะมีผลถึงค่าใช้จ่ายด้วยเสมอ เช่น การใช้น้ำหมุนเวียนโดยไม่ระบายทิ้ง เป็นการประหยัดน้ำและค่าไฟฟ้าที่จะต้องใช้ในการสูบน้ำจากบ่อบาดาล แต่น้ำที่ใช้หมุนเวียนในบ่อเลี้ยงมักจะมีอุณหภูมิสูง มีออกซิเจนต่ำ และยังมีสารแขวนลอยหรือโรคระบาดปลาติดมากับน้ำได้ ดังนั้นจึงต้องเป็นวิจารณญาณของผู้จัดการฟาร์มและนักวิชาการฟาร์มที่จะคัด

สนใจใช้น้ำหมุนเวียนบ้าง หรือถ่ายน้ำทิ้งไปบ้าง โดยขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของน้ำในแต่ละบ่อ เป็นสำคัญ หรืออาจจะถ่าย เฉพาะน้ำก้นบ่อทิ้ง เพราะมีสารแขวนลอยและตะกอนดินอยู่มาก นอกจากนั้น ยังมีปัญหาเรื่องน้ำประปาที่ใช้ในการเลี้ยงปลาไหล เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะให้งดสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เพื่อป้องกันการทรุดตัวของแผ่นดิน เนื่องจากในน้ำประปามีคลอรีนผสมอยู่ด้วย ดังนั้น ถ้านำมาใช้เลี้ยงปลาไหลจะต้องผ่านน้ำเข้าเครื่องสกัดคลอรีนเสียก่อน ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนในเครื่องสกัดคลอรีนนี้จำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับน้ำประปาตามมาอีกด้วย นักวิชาการของฟาร์มจึงมีความเห็นว่าการเลือกที่ตั้งฟาร์มใหม่ จะต้องคำนึงถึงแหล่งน้ำด้วย และแหล่งน้ำที่ดีที่สุดคือแหล่งน้ำตามธรรมชาติและต้องเป็นน้ำใต้เขื่อนเพราะน้ำจะสะอาด ไม่มีเชื้อโรคติดมากับน้ำ และมีน้ำสำหรับใช้ในการเลี้ยงสมำเสมอตลอดปี ซึ่งในขณะนี้กรมวิทยาศาสตร์ได้นำน้ำไปวิเคราะห์เพื่อจะหาว่า น้ำที่มาจากฟาร์มเลี้ยงปลาไหลจะสามารถนำไปใช้ในการเกษตรได้หรือไม่ หรือมีผลดีผลเสียอย่างไร ซึ่งถ้าได้ผลดีเป็นที่พอใจของกรมวิทยาศาสตร์แล้ว การขออนุญาตทำฟาร์มเลี้ยงปลาไหลใต้เขื่อนคงจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐบาล

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย